

Wiadomości krajowe.

— Ze Lwowa. —

Seym Galicyjski, zwołany najwyższym uniwersałem Najjaśniejszego Pana z dnia 16go Września r. b., zagaionym został dnia 27go Października r. b.

Kommissarze Seymowi: JW. Hrabia Chotowiecki, Cześnik Wielki Koronny, i W. Onufry Szumlański, Wice-Podkomorzy Koronny, okazali dnia 26go Października pełnomocnictwa swoje JW. Gubernatorowi krajowemu.

Dnia 27go o godzinie 10tej przed południem, gdy wojsko garnizonowe i milicya miejska w paradzie stały, JW. Gubernator krajowy, jako Prezes Stanów, udał się do Zgromadzenia Seymowego i wyznaczył Deputacyję do JW. Kommissarzy Seymowych, składającą się z JW. Dąbskiego, Rady Rządu krajowego z JW. Koronnego, z WJX. Witosławskiego Kanonika Przemyńskiego, z JW. Prazma Hrabiego Komorowskiego, i z Burmistrza Lwowskiego P. Hoffmana.

Po odejściu tej Deputacyi, Deputowany w Wydziale Stanowym W. Józef Dzierżkowski zdał sprawę z tego, co Wydział Stanowy do wiadomości Seymu donieść miał.

Nastąpił uroczysty wjazd JW. Kommissarzy Seymowych. Jechali od domu pierwszego Kommissarza Seymowego aż do uniwersytetu, miejsca Seymowania, wśród szeregów wojska i milicyi miejskiej, wszędzie odbierając honory wojskowe.

U drzwi uniwersytetu przyjęci zostali przez JW. Prezesa Stanów, i Dygnitarzy Koronnych, i odprowadzeni do krzesel swoich; poczem pierwszy JW. Kommissarz Seymowy miał mówę następującą:

„Upoważniony Reskryptem Najjaś. Cesarza i Króla Pana naszego miłościwego, do oznajmienia Wam, Szanowne Stany, wysokich Jego zamiarów, przynoszę Wam ten miły sercu obywatelskiemu dowód zaufania Monarchy w Narodzie, które w każdym Rządzie jest podstawą powzięcia powszechny a w jednowładnym stanowi jedynie szczęście popołite. Seym przeszłoroczny, po długiej przerwie na nowo zwołany, dał Wam sposobność okazania to nieograniczone zaufanie w sprawiedliwości o-

cowskiej Najjaś. Pana, i te wierne miłość Synowską dla swojego Króla, która od wieków była i jest cechą naszego charakteru narodowego: Najwyższe zatwierdzenie dzieła przeszłorocznego Seymu, wiekopomna bytność Najjaś. Pana nietylko w stolicy, ale i w różnych częściach Kraju, oycowskie otoczenie się naszymi rodakami, które zdawało się zmienić Światłość Majestatu w iedney rodzinie łono, dobroć, z jaką wszystkie stany i każdy mieszkaniec był wystuchany, niezmordowana troskliwość, z którą ten Wielki Monarcha wszystkie Władze i urzędzenia krajowe osobiście zwiędzał i z bliska rozpoznawał, szczerobliwie rozdane Dostojenstwa krajowe, wyniesienia stanu i znaki honorowe, nakoniec zwołanie terazniejszego Seymu, a nań wyraźnie dane mi zlecenie zapewnienia Was Szanowne Stany o Jego Ces. Król. łasce i najwyższem ukontentowaniu, są to następności Waszych na Seymie przeszłorocznym położonych zasług, a razem niezaprzeczone dowody łaskawych względów naszego ułochanego Króla. Szczęśliwy Narod, który odbiera tak ładne oznaki ukontentowania swojego Króla, iż śmiało zasługami swoimi chlubić się może.“

„W takim to przyjaznem położeniu zgromadzeni jesteście Szanowne Stany na Seym terazniejszy.“

„Dopełniając dalej dane mi zlecenia Najjaś. Pana, mam sobie za szczęście, oznajmić Wam Szanowne Stany to najłaskawsze postanowienie, że w następności zaprowadzonej w rękę przeszłym konstytucyi Seymowej, jako inaym Prowincyjem tak i Królestwu Galicyi postulata Królewskie oznajmiane będą.“

„W tem dobroliwym postanowieniu widzicie Szanowne Stany obraz rzetelny nieograniczonego Władcy i sprawiedliwego Oycy Oczyszcz. Zniósł najbliżej położenie zewnętrzne Swoiego Wielkiego Państwa i wewnętrzne stosunki, iednoczące części onego w iednym ogromny Ogół, zostawia Swoiey troskliwości wymiar ciężarów publicznych; lecz jak dobry Oyciec, chce oraz wystuchać Swoie ułochane dzieci.“

„Aby zaś wolę najwyższą Najjaśniejszego Pana na terazniejszy Seym łaskawie mi udzieloną najwierniej Wam odnieść, pozwolcie Szanowne Stany, aby literalnie odczytana została.“

(Po złożeniu i odczytaniu postulatów.)

„Jakkolwiek te nakłady zdawać się Wam będą Szanowne Stany, dotykając przemysł rolniczy, iedyny prawie w tym Kraiu, bez wątpienia iednakże odpowiecie zamiarom naszego ukochanego Króla tak, aby wzmacniało się przekonywanie się Jego o Waszem synowskiem dla Niego posłuszeństwie, i razem o nieograniczonem Waszem w sercu Jego oycowskiem zaufaniu, że nie wydzie Jego wysokości mądrości i sprawiedliwości prawdziwe rozpoznanie, iakie robić możecie ofiary.“

„Tenże sam Szanowny Wasz Prezes Stanów, Baron de Hauser, który wprzód przez miłość ludzi, nieoddzelną od serca swojego, przenikniony tą wielką prawdą, że pomysłność częstkowych Prowincyi stanowi dobro ogólne całego Państwa a razem i Panującego, z całym poświęceniem się tożył wszelkie starania o dobro tego Królestwa, teraz ściślejszym węzłem obywatelstwa połączony z Wami, przewodniczyć będzie na terazniejszym Seymie, iabędzie pomysłność kraiową na zasłużony przez Was laskawości najlepszego Króla gruntująca się, wznosił do pożądanego kresu. Szanowny Wasz Wybor Stanowy z gorliwych i światłych złożony Obywatełi, poświęcając się tym przedmiotom, doda potrzebnych źródeł do należytego zgłębienia rzeczy i będzie Wam pomocą i radą.“

„Będzie Wam wielkim wzorem do postępowania, Szanowny Wasz Prymas i Arcybiskup, Hrabia Ankwicz. Połączenie tych wielkich Dostojenstw w Kraiu naszym, dowodzi iawnie to świętobliwe Króla naszego i Was wszystkich przekonanie, że prawa nam dane mają za zasadę prawa Boskie, zaś Wybor tak szanowney Osoby do piastowania tcy połączoney Godności, równie dla Was dobroliwie iak szczęśliwie zrobiony, wskazuje Wam chęci cnotliwego Króla, aby Ludy równie prawami iak przykładem nawodzić do cnot towarzyskich.“

„Wszakże obok szczególnych o dobro Królestwa tego względów, nieprzepominajcie Szanowne Stany, że żądane od Was nakłady, nie na podbicie Świata, nie dla dogodzenia próżności i nie dla błasku zbytkowego użytemi będą. Ten to sam Monarcha, który z największym wprawdzie kosztem i usiłowaniem, nadał pokój długolątnią wojną skołataney Europie, teraz wszystkie toży starania na przywrócenie wewnętrzney pomysłności w Kraiach berłu Swoiemu od Opatrzności poruczonych. Widzicie w tutejszym Królestwie w przeciągu iednego roku do dawniejszych instytucyj kraiowych na nowo przybyłe, we Lwowie: uniwersytet przywrócony i nową zaprowadzoną szkołę realną; w Przemyśln: w gimnazyiam postanowione filozofii i teologii katedry, nadto dye-

cezalne seminaryjum; w Sandeczu i Bóchni: nowe gimnazya; w Tarnowie, Jarosławiu, Przemyśln i Stanisławowie, dodane szkołom głównym czwarte klasy, przy wielu cenniejszych katedrach, szkoły dla nauczycielów; w Tarnowie i Drohobyczy szkoły dla poci żeńskiej, w Brodach dla wyznania Izraelitów, szkołę realną i rozliczne szkoły wiejskie.“

„Obok oświecenia powszechnego wznosi się Biskupstwo Tynieckie, ta to podpora Religii, istotnie oświeceniu i szczęściu ludzkiemu potrzebney. A ile dla oświaty powszechney odbieramy dobrodzieystw, tyle dla industryi kraiowej pomocy nie szczędzi dobroczynna Króla naszego ręką. Zapobieżono znacznym kosztem nadużyciom forsSPANÓW, powstała kosszary wojskowe, zakładają goścince łączące wewnątrz odległe Cyркуły i ułatwiają handel zewnątrzny, otworzono tranzytowy handel przez Brody z Rossyją, taryfę celną ładowę tegoż Imperium zniżono do cła portowego, handel tranzytowy z Prussami prowizoryjalnie ułatwiono, wyprowadzenie za granicę zboża dozwolono, i same cła od wielu artykułów znacznie pomniejszono. Stowem, co kolwiek majątek kraiowy intelektualny i realny rozwijać i podnosić może, to wszystko Rząd nasz dobroczynnie wspiera.“

„Oto są potrzeby nakładów ogólnych i szczególnych tego Królestwa. Czniecie zaiste ważność onychże. Do Waszey Szanowne Stany mądrości i gorliwości należyć będzie, dopełnić one sposobem odpowiadającym woli najlepszego Króla i dobru kraiowemu.“

Na tę mowę odpowiedział JW. Gubernator kraiowy i Prezes Stanów, iak następnie:

„Z głębokiem uszanowaniem i nacyzulszą wdzięcznością, odbieramy dowody pieczołowitości i miłości Najjaśniejszego Pana, dla ogótu Państw i tych Królestw nieprzestannie dawane, których pięknym i iedynym iest celem: oświata, podniesienie rolnictwa, przemysłność powszechna i szczególna.“

„Wysłuchaliśmy z uszanowaniem postulatów Królewskie; weźmiemy je pod rozwagę, i nieomieszkaamy złożyć uchwałę Sejmową.“

„Pozostacie mi ieszcze imieniem Stanów, z nuygłębsem uszanowaniem podziękować Jego Cesarsho - Królewskiej Mości, że na ten dzień ważny i nroczysty, za organ Swoy, Ciebie Jaśnie Wielmożny Hrabio wybrać raczył; Ciebie, którego życie prywatne i publiczne iest dla nas wszystkich obyczajności wzorem; Ciebie! którego wszyscy z przywiązaniem uwielbiamy.“

Poczem JW. Kommissarze Seymowi powstawszy z krzesel, odprowadzeni zostali powyższym sposobem do drzwi uniwersytetu, i od-

iechali; a JW. Prezes Stanow, Dygitarze Koronni i licznie zgromadzone Stany pierwsze-mu JW. Kommissarzowi Seymowemu uroczyste odwiedziiny oddali.

Dnia 28go i 29go Października naradzały się Stany nad postulatami Królewskimi, i inne do zakresu Seymu należące przedmioty traktowane były.

Wiadomości zagraniczne.

Zjazd Monarchów w Akwizgranie.

Według najnowszych wiadomości z Akwizgranu pod d. 15. b. m.; N. Cesarz Rossyjski i N. Król Prushi, chcieli d. 18go pojechać do Francyi do korpusów swoich, a zstąpił na czas bardzo krótki do Paryża, obadwa Monarchowie w kilka dni znowu udadzą się do Akwizgranu. N. Cesarz Austriacki pozostanie w tym czasie w Akwizgranie. Monarchaten nie przestaje obieżdzać siedznie oholice i różne osobliwości znajdujące się w mieście i w pobliskosci jego, oglądając. Dnia 13go z rana użył przejażdżki do Cornelis-Münster, okolicy w romansowem położeniu, i dwie mile od Akwizgranu odległej. Naypiękniejsza pogoda sprzyjała tej jeździe. Tegoż samego dnia po południu zaszczycił N. Cesarz Jmć. bytnością Swoją ogrodnika Akwizgrańskiego Asselborna i bawił blisko godziny w jego ogrodzie i oranżeryi. J. C. R. Mość oglądał rozmaite zagraniczne kwiaty i rośliny, i sądził o każdej sztuce, z naywiększą wiadomością rzeczy, co, równie jak i uprzemysł dobroć i łaska powszechnie wielbionego Monarchy, sprawiły naywyższe wrażenie na ogrodniku, a dzień ten będzie niewygasłą dla niego pamiątką.

Dnia 14go w południe przybył z Rossyi do Akwizgranu Jego Cesarzowicowska Mość W. Xiążę Konstanty. Brat Jego W. Xiążę Michał, znajdował się tam już d. 12go.

Między cudzoziemcami, przybyłymi do Akwizgranu znajdują się: C. K. Jenerał-Wachtmistrz polny Baron de Langenau i Steigentesch i C. K. naydzwyczajny Poseł i pełnomocny Minister przy C. Ross. Dworze, Baron de Lebzelter; Król. Angielski Poseł przy Dworze Wiedeńskim Lord Stewart; Król. Hiszpański Poseł przy Dworze Petersburskim, Zea Bermudez; Xiążę Trubekoy, Adjutant N. Cesarza Rossyjskiego; Król. Pruski Szambellan Alexander Humboldt i Król. Pruski Jenerał-Major Wollzogen.

Pani Reichard rodem Niemka, która dnia 13. Października odprawiła podróż balo-

nem, powróciła tego samego dnia w wieczor do Akwizgranu, i była na koncercie z małżonkiem swoim w nowej sali redutowey, gdzie iey winszowano szczęśliwego powrotu, z wyrażeniem obawy, którą wszyscy dzielili pawszechnie, z powodu tak niebezpiecznego przedsięwzięcia.

Zdaie się że nie była tak szczęśliwa w swoiey powietrzney podróży Panna Garnerin Francuzka, iako się okazaie z naystępującego Artykułu gazety Akwizgrańskiej z d. 15. Października, który tu dosłownie umieszczyamy: „Wczoray, pusić się miała Panna Garnerin balonem w powietrze za pomocą parasutu. Od godz. 3 garnął się Lud rojami ku górze Loysberg; kto niechciał dostać się do szczytu góry w bliskosci balonu, zajął miejsce na przypierającej górze St. Salvatore, która ze wszystkiem okryta była ludzmi. Tam znajdował się pisarz tego artykułu. Pogoda nie mogła sprzyiać lepiej; ale zawsze cekano nadaremnie na wzbicie się balonu w powietrze. Słońce nachylało się już ku zachodowi, i naywięcey, było ieszcze pół godziny czasu do wyprowadzenia dzieła tego. Nie było zapewne piękniejszey kiedy chwili dla tak wysokiego experymentu. Z przodu ku zachodowi, połyskiwały ieszcze ostatki promieni słońca już do półowy zaszłego; z prawey strony ku wschodowi, naprzeciw słońca, wznosiła się pełnia Xiężycy; ku południowi, widać było w głębi iak w amfiteatrze, zachwycające położenie równin i miasto Akwizgran, nad którem światło i cienie zdawały się ieszcze razem uwiiać. Z przodu ku północy, zgromadzenie widzow oczekiwało niecierpliwie chwili ukazania się balonu, na którym żeglarka powietrzna, wzbic się miała do naywyższego punktu zenitu, i tam oderwawszy się od balonu, przedzierając się przez warstwy powietrzne, spuszczać się miała znowu i stanąć na iakiem miejscu owey przestworney równiny. Uyrzano na koniec ów wózek powietrzny, trzymany mocno na linach, wazący się nad powierzchnią ziemi, i zapędzający się ustawicznie w bok ku zachodowi. W krótcie potem widziano balon, który iak więzien zrzuciwszy z siebie więzy, z umiarkowaną szybkością lecz wolny od dzwigania ciężaru wzbic się w górę, i w przestworzach błękitów zniknął. Blisko balonu działo się tak: Panna Garnerin siedziała już w łódce, atoli balon kołysał się niezmiernie, i zawsze było mu trudno wzbic się w górę. Żeglarka wypadła z swoiey łodzi, a otaczający widze byli w niebezpieczeństwie porwanymi zostać od balonu. Wysokie osoby, Xiążę Wellington, Lord Castlereagh i t.p. byli naczynymi świadkami tey burzliwej walki, i po kilkakrotnie, przyczyniali się sa-

ni do tego, aby żeglarze przy niebezpieczeństwie wsiadania pomodz, ale powtórnie z łodzi wyrzuconą została, gdzie się niezmiernie potłukła i zemdląta. W krótko potem, nie wiedzą jakim sposobem liny przecięte zostały, a balon wzbił się bez ciężaru, w niezmiernie przestworza. Trudno jest nadać przyczynę temu niudaniu się. Podobieństwem jest, że niepospolita wysokość miejsca z którego balon puszczano, podaje nam nowe fenomeny trudności nigdy jeszcze niedoświadczanych, może też na takiej wysokości, potrzebuje gaz i urządzenia fizyczne iakowego umiarkowania, na przeciw których fizyka zastawiać musi nowe obrony. Wielu sądzi, że balon nie był ze wszystkim napełniony gazem (zdawało się że tylko w $\frac{3}{4}$ częściach), i że to było przyczyną niudania się. Pan Garnerin, którego pytaliśmy się o zdanie, zapewniał, że wielkość tego balonu (28 stop w przecięciu), nie potrzebowała, aby był całkiem napełniony; że mógł być 4 osób wziąć z sobą; że go nigdy całkiem nie napełniał, częścią dla oszczędzenia wydatków, częścią dla zapobieżenia niebezpieczeństwu, aby nie pękł w powietrzu, albowiem skoro balon, nie ze wszystkiem napełniony dostanie się do wyższej krajiny rzadszego powietrza, rozdyma się sam przez się. Pan Garnerin przypisuje tę niepomyślność, poruszenie burzy, która do balonu wkraść się musiała. Lecz niemielałby tak iakieśmy już wyżej nadmienili, niebaczając na owe poruszenia, burzy, wysokość posady sama przez się ów experiment miarkować i nowe trudności tworzyć?... Dwukrotne wyrzucenie z łodzi, najszybsze żeglarhi, przyprowiło ją o wywiechnięcie łokcia, czemu przytomny Chirurg P. Günther natychmiast zaradził, tudzież o mocne potłoczenie ręki przy tym samym łokciu, i o podobneż stłoczenie prawey strony głowy kóło skroni. Król Jme kazał natychmiast opatrzyć ją swojemu przybożnemu lekarzowi Doktorowi Wiebel w towarzystwie pomienionego Chirurga, i użyć środków lekarskich według potrzeby. Panna Garnerin, jest w miarę okoliczności dosyć w dobrym stanie zdrowia, ale gdyby tak iak się upierała, była wsiadła do balonu okrom tych przeszkód, padłaby niechybnie ofiarą tego doświadczania; w mdłościach, bez zmysłów, wzbijały się byfa z balonem do nayokropniejszey wysokości, a potem, kiedyby balon był pękł, znalazłaby była grób na ziemi. Chce ona poprawić się drugim razem bezpłatnie, tym zaś razem podziękowała Publicznosci, za doświadczoną życzliwość Pan Garnerin prosił znaleźćw balona lub paraszuta, aby mu zwrócić racyli.

Oto jest konwencya zawarta w Akwiz-

granie względem wynrowadzenia woysk sprzymierzonych z Francyi, tak iak ja uniescila gazeta Hamburgska z dnia 21go Października: „Artykuł 1. Woyska zainowane Francyię mają wysydz z Kraiów Francuzkich dnia 30go Listopada, a jeżeli można, ieszcze i wcześniey. — 2.) Warownie i twierdze które pomienione woyska zajmują, mają oddane bydź Kommissarzom mianowanym tym końcem od N. Króla Francuzkiego w stanie takim, w iakim znajdowały się podczas zaięcia, a to stosownie do artykułu 9go konwencyi zawartej dla dopełnienia artykułu 5go traktatu z dnia 20go Listopada 1815. — 3.) Summa wyznaczona na opędzenie żołdu, ryszunków i unuadurowania woysk zajmujących Francyię wyptaconą będzie w każdym przypadku aż do dnia 30go Listopada według tey samey stopy podług której od dnia 1go Grudnia 1817 płaconą była. — 4.) Ponieważ wszystkie obrachunki między Francyią a sprzymierzonymi Mocarstwami ukończone są, przeto summa, którą Francya do zupełnego uskutecznienia artykułu 4go traktatu z dnia 20. Listopada 1815 wyptaciła, ustanowioną jest ostatecznie na 265 milionów franków. — 5.) Z tey summy ma jeść milion czynney wartości wyptaconym bydź w zapisach na wielką księge długów publicznych Państwa Francuzkiego, z użytkiem onychże od dnia 22. Września 1818. Pomienione zapisy przyięte będą według obiegu pieniądzy z Pomiedziaku d. 20. Października 1818. — 6.) Pozostające 165 milionów wyptacne bydź mają w części dziewiętey co miesiąc, zaczawszy od dnia 6go przyszłego miesiąca Stycznia, w wexlach na domy Kłopego i Komp. tudzież braci Baringów i Komp.; te zaś wexle równie iak i wzmiarkowane w artykule powyższym zapisy, wydane bydź mają z Królewsko-Francuzkiego Skarba Kommissarzom NN. Dworów Austriackiego, Angielskiego, Pruskiego i Rossyjskiego w czasie zupełnego i ostatecznego ustąpienia z Kraiów Francuzkich. — 7.) W tym samym czasie Kommissarze pomienionych NN. Dworów powrócą Królewsko-Francuzkiemu Skarbowi 6 niewyptaconych ieszcze zapisów, pozostających w ich ręku z odebranych dawniey 15 zapisów, a te w skutku artykułu 2go konwencyi zawartej dla dopełnienia artykułu 4go traktatu z dnia 20. Listopada 1815. Pomienieni Kommissarze powrócą oraz zapis na 7 milionów, wydany w skutku artykułu 8go rzeczoney konwencyi. 8.) Niniejsza konwencya ma bydź potwierdzona, potwierdzenia zaś mają bydź wymienionemi w Akwizgranie w przeciągu dni 14, a jeżeli można, ieszcze i wcześniey. — W dowód czego Pełnomocnicy konwencyi niniejszą podpisali i na nię pieczęcie wydręgli. — Działo się w Akwizgranie d. 9. Paźd. 1818.“